

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
johan.gannedahl@regeringskansliet.se

Remissvar avseende Europeiska kommissionens meddelande om EU:s kommande klimatmål för 2040 och kommissionens meddelande om industriell koldioxidförvaltning (KN2024/00503)

Linköpings universitet (LiU) har beretts tillfälle att yttra sig över Europeiska kommissionens meddelande om EU:s kommande klimatmål för 2040 och kommissionens meddelande om industriell koldioxidförvaltning (KN2024/00503).

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har LiU följande synpunkter på remissen:

LiU tillstyrker Europeiska kommissionens förslag till etappmål för 2040, med tillägget att målsättningen bör vara ännu mer ambitiös för att ligga i linje med Parisavtalets 1,5C mål och baserat på bästa tillgängliga vetenskap. Eftersom det långsiktiga målet redan är satt (2050) finns behov av konkreta och ambitiösa etappmål. En ambitiös målsättning behövs för att få till långsiktiga spelregler som hjälper samhällsaktörer att ställa om mot klimatneutralitet. Kommissionens meddelande inskräper allvaret i den pågående klimatkrisen och klargör att mer politik behövs för att driva en rättvis klimatomställning. Givet den snabba temperaturökningen och ökningen av skadliga extremväderhändelser som bekräftas av flera forskningsrapporter, anser LiU att målet bör vara minst 90 % minskning av nettoutsläppen av växthusgaser inom EU:s territorium, jämfört med utsläppsnivån år 1990. Målet bör specificeras i en miniminivå för minskade utsläpp av växthusgaser samt ett ambitiöst mål för ökade upptag av koldioxid (negativa utsläpp).

LiU tillstyrker också kommissionens förslag till strategi för industriell koldioxidförvaltning. Förslaget till strategi är i linje med förslag i pågående processer om att utveckla EU-rätten avseende industriella klimatutsläpp (the net-zero industry act). Denna lagstiftning, liksom förslaget till industriell

koldioxidförvaltning, bör speglas i 2040-målet genom ett separat mål för lagring av biogen koldioxid i industriella processer och kraftvärmeproduktion (bio-CCS).

Skälen för LiU:s ställningstagande

Vetenskapen är tydlig med att det krävs stora och snabba utsläppsminskningar för att ligga i linje med Parisavtalet. Detta bekräftades av världens länder under COP28 där en global översyn av ambitionsnivån i det globala klimatarbetet slog fast att världen ligger efter i klimatarbetet. COP28 beslutade om en rad åtgärder som behöver implementeras för att hålla 1,5-gradersmålet inom räckhåll. Den globala översynen slog även fast att det är av yttersta vikt att uppnå maximal utsläppsreducering i närtid. Snabb utsläppsreducering leder till minskat behov av framtida och osäkra upptag av växthusgaser från atmosfären. Därför är betydelsen av ambitiösa etappmål stor för att vägleda samhällsaktörer och minska risken för inlåsnings effekter och strandade tillgångar. Förutom full implementering av 2030-ramverket krävs även ambitiösa mål för 2040 för att EU ska kunna nå sitt mål om noll nettoutsläpp av växthusgaser till 2050 och leva upp till Parisavtalet. Ett ambitiöst 2040-mål behöver ligga till grund för EU:s uppdaterade NDC som ska redovisas 2025, i god tid innan COP30, och därmed inspirera andra länder att ta ett större ansvar. LiU delar kommissionens bedömning att etappmålen ger en rad fördelar i termer av investeringsmöjligheter och sidonyttor som kan realiseras, exempelvis hälsofördelar och energisäkerhet. LiU delar även kommissionens bild att rättviseaspekter bör beaktas och att synergier med andra samhällsmål bör främjas. Genom att sätta ambitiösa mål och utforma en politik som leder till rättvis omställning, kan EU inspirera andra länder att leva upp till Parisavtalet.

När arbetet med 2040-målet konkretiseras, då det nya parlamentet formerats efter EU-valet 2024 och en ny kommission har tillsatts, finns det anledning att harmonisera förslaget till etappmål för 2040 och förslaget till industriell koldioxidförvaltning. Förslaget till industriell koldioxidförvaltning baseras delvis på scenarier bio-CCS. Genom att specificera en tydlig målsättning för bio-CCS, som komplement till ökade upptag i mark och skog, förbättras möjligheterna för att i nästa steg utveckla EU-gemensamma ekonomiska incitament för bio-CCS. LiU:s forskning understryker vikten av EU-gemensamma styrmedel för att på ett kostnadseffektivt sätt genomföra bio-CCS i stor skala inom unionen.

Handläggningen av beslutet

Delyttrande har inhämtats från Centrum för Klimatpolitisk Forskning (CSPR) vilket har beretts av Mathias Fridahl och Naghmeh Nasiritousi.